

El llenguatge A milers

En un article periodístic recentment publicat llegim la frase següent: «Depuraven a milers de funcionaris».

El castellanisme sintàctic consistent a introduir un complement acusatiu de designació personal per la preposició a és tan arrelat com combatut. Hi ha alguns publicistes que el tenen tan ficat al moll de l'os, que n'estan tan apoderats, com si hom els l'hagués inoculat, que resulten inútils tots els esforços perquè se'n deslliurin i desempalleguin. Tanmateix, en la frase que hem transcrit es dona una circumstància un poc especial que permet una glossa més àmplia.

Efectivament, és possible que el conjunt a milers hi hagi estat interpretat com una expressió adverbial de quantitat talment com ho són els conjunts a dotzenes, a centenars, a dojo etc, cas en què semblaria justificada la presència de la preposició a. Però un simple examen d'aquesta frase indica clarament la impossibilitat d'aquesta interpretació. El col·lectiu milers no és sinó un quantitatiu que es refereix directament al nom, funcionaris al qual s'enllaça per mitjà de la preposició de. Es tracta, doncs, ben bé del conjunt nominal milers de funcionaris que constitueix el complement directe del verb, talment com podria constituir el seu subjecte: Milers de funcionaris eren depurats. Una altra cosa seria Depuraven els funcionaris a milers en la qual sí, el conjunt a milers és realment una expressió adverbial quantitativa. (Notem que aquesta construcció, reduïda a veu passiva, donaria Els funcionaris eren depurats a milers.) Es clar, doncs, que en la frase inicial, la presència de la preposició a no té cap justificació.

Pot ésser útil, encara, de comparar la pronominalització dels complements de les dues oracions Depuraven milers de funcionaris i Depuraven els funcionaris a milers: Se'n depuraven milers i Els depuraven a milers, respectivament. La segona podria admetre fins i tot una pronominalització més completa, Els hi depuraven en què els significa els funcionaris i hi vol dir a milers.

Albert Jané